

**Zoran Roško
Bogart i Seranoga**

Djelo je nastalo uz potporu
Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Knjiga je objavljena uz financijsku
potporu Grada Zagreba.

copyright © Zoran Roško, 2020.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige
ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku
bez prethodnog dopuštenja nakladnika.

nakladnik
Naklada OceanMore d.o.o.
info@oceanmore.hr
www.oceanmore.hr

urednica
Gordana Farkaš-Sfeci

ISBN 978-953-332-116-5

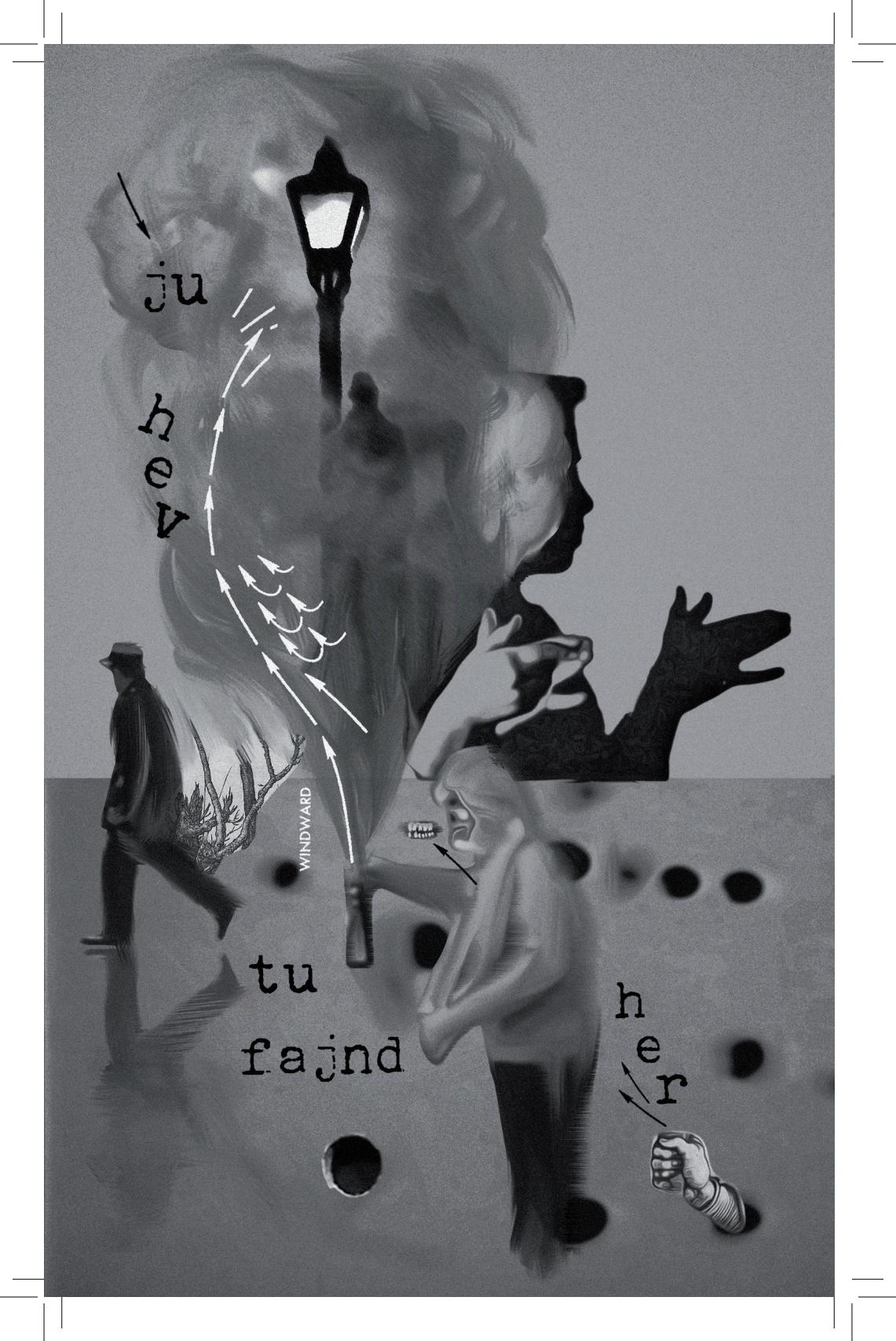
Zagreb, listopad 2020.
prvo izdanje

ZORAN ROŠKO

Bogart i Seranoga

Ilustracije
Dalibor Barić

oceanmore

A black and white photograph of a woman's profile, facing right. In the background, a street lamp is silhouetted against a bright sky. Below it, a man walks away from the viewer, carrying a large bundle on his back. The woman has her hands raised, palms open, as if she is trying to catch something or is in distress. The overall mood is somber and mysterious.

ju

h e v

WINDWARD

tu
fajnd

h
e
r

Murana, sijede ruže

.Gospodin Murana počinio je, za ovdašnje prilike, čini se, težak obiteljski zločin jer mu je sud za kaznu odmjerio da se, kao anatomski udovac, oženi ornamentalno adekvatnom, gdom Bürstner, također građanskem udovicom, u Masarykovoј ulici 15b, na drugom katu .Kad je pozvonio na vrata njezina u mramornoj stijeni isklesana stana, otvorila mu je, vidjela sam to, kao što se kod najvećih umjetnika sunce odražava u livadi, mlada žena s tijelom počešljanim u pundu i s grubom strašću u očima, i odmah je znao da još samo sanja, i da će je tek poslije upoznati u njezinu grubom, matematičkom obliku .I zaista, nakon što se probudio iz popodnevnog drijemeža, držeći san još živim pred očima, vidjela sam, učinio je nešto zanimljivo u kupaoni, popušio opijum, odjenuo svoje tamnosivo odijelo s jedva vidljivom crvenom crtom i odlučno se zaputio prema njezinu stanu na spomenutoj, od nadležnog mu suda naznačenoj adresi .No, na ulici je, nasmiješivši mi se, ipak osjetio građanski strah od susreta i njegovih izglednih posljedica pa je suočavanje s beskrajnom istinom odlučio malo odgoditi besciljnim pjesačenjem, razgledavanjem odjednom mu jako, bliskoga, grada, šetnjom tamnožutim ulicama u kojima se upravo iz goleme jantarne točke rađalo novo, godišnje, doba

.Sve što zapažaš je oružje, evolucija te opremila da ubijaš, da preživiš, a ne za istinu, ili za razgovor s proljetnim oblakom, jezik je oružje, mozak je tvornica oružja, vojno-industrijski kompleks .Stalno moramo imati rasno ili drukčije motivirane zločine, inače ćemo završiti u letargiji, podsjećala sam samu sebe, ja, Cortésova ljubavnica, dok je Murana gubio kolagen .U daljini su se na plavkastom gradskom horizontu izdizala dva dobro mu poznata bukteća nebodera .U Veneciji i okolici, govorio mi je, zapravo, kao da mi je govorio, imamo samo pet nebodera koji stalno gore .Naravno, Francuska i Njemačka imaju četiristo kilometara granice koja stalno gori, mi smo malo kraljevstvo, nakon godina ratovanja uspjeli smo vratiti samo Veneciju, Trst i još poneku kneževinu, mi se s europskim gigantima ne možemo mjeriti, ali kažu da je naša vatra toplija, nježnija, ljudskija, plemenitija jer naši su ljudi gostoljubivi i prijemčivi, i ako te ne zakolju, bit će ti poput psa, odani i stalno gladni .Samo su dvije naše katedrale danas u plamenu, samo tridesetak naših svetica izgara taman ovog časa, ali ljudski, jako nježno, poput unutarnje jeseni .Naše su žene poznate po svilenkastom, sjetno zatamnjrenom plamenu koji ih prati, govorio je sa mome sebi, i meni, kao da je nekamo zalutao

.Kad je zastao pokraj nekog stabla koje je, umorivši se od gotovo ilegalnog umiranja tu nepomično stajalo valjda već stotinu godina, prišao mu je dječak, vjerojatno još osnovnoškolac, i upitao ga – Jeste li vi takozvani gospodin Murana

– Kada ne bih znao odgovor, nešto ne bi bilo u redu sa mnom, zar ne – rekao mu je

– Opiranje pučkom logikom nije samo uzaludno, nego je i dražesno .Šalje me gospođa Bürstner iz Masarykove ulice, što vas samo po sebi izlaže određenoj dijagnozi .Kaže da ne gubite vrijeme na šuljanje u njezin krevet jer

smjesta morate naći njezinu kćer, koja je jutros, zamislite, taman na početku novog dana, isparila iz njihova cijelog stana .Curičak je evaporirao, to je forenzička cjelina, i morate je pronaći, *Ju hev tu fajnd her* .To je sada apsolutni hit, tako se izrazila Bürstnerica .Srednjovjekovne tapiserije, esencijalni lusteri, općenito čipkasto snatrenje o životu mogu pričekati .Morate to učiniti, naime, ako želite zavrijediti njezinu ljubav, i njezinu mržnju .Ona, kao što vidite, ne razlikuje ljubav i mržnju, ali zna što je patnja, a na nju je, kao svaka prava dama, alergična .Zamislite da ste osoba koja bez grižnje savjesti može izjaviti da je livada istkana od samih latica procvalih krušaka, kako biste se nakon takve cjeloživotne gaze i paučine nosili s intelektualnom dojavom da vam je dijete nestalo

– Ma vidi ti njega .A kako se zove kap rose koja nam je svima jednako isparila

– Ana Pavlovna, pseudonim, naravno, gđa Bürstner smatra da djeca do punoljetnosti, zbog osobne i nacionalne sigurnosti, trebaju nositi pseudonime

– I recimo da njezina Lolita Ahmatova ima

– Petnaest

– A tako, dakle, imamo ovdje, kako bi rekao Sveti Barry Hannah, izvorni ustanak pubičnih dlačica, kladim se da ga svojevrsnim crijevom gasi neki lokalni Romeo, koji si, možda, gle, što pričam, koji si sigurno ti, osim što si još, da čujem i to, njihov veleposlanik, perać prozora

– Bračni idiot

– Ne želim ni znati što to znači .Nadam se da si ponio neku rijetku fotografiju, svježi rendgen pluća, uvojak kose

– Naravno, ovo je njezina fotografija od prije nekoliko dana, ako vrijeme više smijemo mjeriti danima, emulzija je još, da tako kažem, taman živa, držite je horizontalno, okrenutu prema istoku, najbolje se vidi kada se gleda pod pravim kutom

– Kojim pravim kutom, onim koji je stvorio Bog ili evolucija

– Pod tim

.Uručio mu je fotografiju gole djevojčice, pomalo već djevojke, koja se taman sunča na svojevrsnoj žućkastoj platnenoj ležaljci, žrtvovana udaljenoj svjetlosti koja kao da ne uspijeva stići .U takvim jutarnjim terminima, čini se, oblačila je samo velike sunčane naočale, držeći ih na međunožju

– To si ti fotografirao, mali gade, skriven u grmlju

– Zar ne vidite da gleda u kameru, dakle, molim lijepo, eksplicitno insinuirala

– Ti si ozbiljno mislio da će je ići tražiti .Nisam ti ja privatni detektiv, ja sam tajna osoba, nitko ne zna čime se bavim, ni ja sam nisam siguran

– Ne budite naivni, Murana, svi znaju – govorio je Murani, ali gledao je mene, sićušni pelud Cortésova masakra

– Što znaju – upitao je Murana, ali i on je škiljio u mene ili nekamo prema meni, blago se smiješeći

– Ako hoćete, svi znaju one prve dvije stvari, a što se tiče treće, znaju i to

– Koje treće

.Dječak se okrenuo, kao da je njegova akrobacija završila

– Čekaj, a kamo ćeš ti sada, nakon što si mi pokvario poslijepodne, što si još taman naumio

– Moram još u policiju – rekao je dječak i odjurio prema prometnoj regulaciji .Iza njega je ostala mala, ali duboka narančasta praznina, jednostavno je stajala na mjestu i nije ti htjela skočiti u krilo

– Hej, mali – viknuo je za njim – a kako je tebi ime, od svih ljudi, kako se ti zoveš

– Pitajte svoga gazdu, Bogarta, on sve zna – doviknuo je, kao da je sve ovo igra plastelinom, i nestao iza nekakva smiješnog ugla

.Vrag mali, izveo je predstavu kako bi mi otkrio da Lolita doručkuje u njegovu krevetu, rekao mi je Murana, kao da je htio zapišati svoj pekinezerski teritorij .Ali zašto bi to učinio ili točnije, zašto bi to mene ili bilo koga, bilo briga .Skriva li se tu nešto .Čim se skriva, vjerojatno je krajnje banalno, zaključio je Murana, smiješeći mi se, meni, Cortésovom ružu za usne .Jedini način da se o prosječnom čovjeku snimi film jest da postane serijski ubojica, jedini način da serijski ubojica bude običan čovjek koji se usamljeno kreće jest da se o njemu ne snimi film, pomislila sam, sluteći nešto mnogo važnije

.Lagani vjetar odnio je cijeli događaj sa sobom, ulica se taman caklila pod nebom, koje se spustilo gotovo do ljudskih misli .No, kao da mu je trun upao u oko, Murana se odjednom sjetio – crvene ruže u dnevnoj sobi preko noći potpuno su posijedjele .Zar su vidjele što se dogodilo djeci, zar su to zaista morale gledati

.Kada se jutros probudio u nepoznatom polumračnom sobičku, rekli su mu da su mu djeca poginula u prometnoj nesreći, i da su ga priveli jer je odgovoran, citirali su najprije neku dugačku gusjenicu u zakonu, po zapovjednoj odgovornosti .Nije se bunio, premda nije više imao od čega živjeti, ta su ga djeca već godinama uzdržavala

– Kazna bi mogla biti bolna, budući da su vam se djeca taman objesila – rekli su mu, smiješeći se meni, maloj Marinche, ne njemu

- Objesila, pa rekli ste da su poginula u sudaru
- Provjeravamo, vi se dakle ne sjećate što se dogodilo
- Čega bih se trebao sjećati, kada sam se ovdje probudio
- Obrana šokom
- Zar sam doživio šok
- Ne sjećate se šoka, ne znate da ste izgubili pamćenje, to želite reći
- Ne znam o čemu

- Mislite se izvući s amnezijom amnezije
 - Ne želim se izvući ni iz čega, djeca su mi mrtva, vi tako tvrdite, i što sada, žuri mi se na tulum na jahti, to želite reći
 - Smirite se, sjednite tu, sudac će vam brzo izreći presudu
 - Što znači brzo, za mjesec, za godinu
 - Za desetak minuta
- .Ponudili su mu piće
- Ne hvala – rekao je – ne pijem dok stojim
 - Sjednite, izvolite, ne morate stajati dok čekate
 - Ne, hvala, kada sjediš, vrijeme teče sporije
- .Presudu su mu izrekli nakon nekoliko minuta .Mora se bez odgode oženiti gđom Bürstner, koja je također udovica, a stanuje u toj i toj ulici, i uglavnom je žena
- Što znači bez odgode – upitao je
 - Kako to da niste pitali što znači udovica – bio je njihov odgovor .Nije im bilo neugodno to reći .Nije ih više bilo briga za djecu, njegova su se tri sina objesila, i to je to, takva im je bila sADBina
 - Živite sada s tim – rekao mu je jedan drugi, kojega nije mogao vidjeti jer je sjedio iza neke pregrade
 - Kako da živim s tim – rekao im je – tko može živjeti s tim
 - Priviknut ćete se – rekao mu je – Žena vam je umrla prije nekoliko godina, pa ste se i na to privikli
- .Zaista su izrekli takvu rečenicu, pomislila sam
- Ali to nije isto, žena mi je umrla od smrti, a djeca su umrla od života, sama su si oduzela život, kako to možete uspoređivati – rekao im je
 - Tuga ne pita za sadržaj, tuga je tuga, vidjet ćete, tuga je iskustvo, a ne značenje – rekli su mu – U osnovi je sve jedno zbog čega tugujete, osjećaj je isti, čovjek raspolaze samo jednom vrstom tuge, mijenjati se može samo intenzitet, a s vremenom će se smanjiti

.Usudili su mu se to reći, pomislila sam, ja, Cortésova ljubavnica

– Ali zašto su se objesili, zašto bi učinili takvo nešto, ne vjerujem vam – rekao im je i kratko me pogledao – Pa dečki su bili vesela, abnormalno zdrava djeca

– Nešto u vezi s nekom kompjutorskog igricom – rekli su mu – ali to sada nije više važno, moglo je biti i nešto drugo, i ne znamo, zapravo, nismo sigurni, možda je kompjutorska igrica, možda nije – rekli su mu – Možda vam pomogne gđa Bürstner, ona je bivša odvjetnica, svašta se nagledala u životu

– Poznajete je

– Naravno, svi je ovdje poznaju

– Zašto kažete bivša, u mirovini je, toliko je stara

– Ne, ne, doživjela je na poslu nezgodu pa su je ranije umirovili

– Kakvu nezgodu

– Ne brinite, ona će vam sve reći, i po nekoliko puta, voli

pričati o tome, uglavnom, nešto seksualno

– Seksualna nezgoda, mislite na onu stvar

– Ništa se vi ne uzbudujte, uostalom, prije ili kasnije, vidjet ćete i sami

– Vi ste već vidjeli

– To nam je posao

.Nekoliko je sati izbezumljeno tragao za svojom kućom, rekao mi je poslije, tražeći je između tisuća bezličnih, premda jedva vidljivih pojava, a kada ju je napokon našao, ali više njušenjem, otvorio je vrata, duboko udahnuo i nesvesno pokušao zamisliti bilo što, trudio se, zaista se trudio cijelom svojom nesviješću jer od svijesti mu je sada bila mala korist, ali jedino što je mogao vidjeti svojim kratkim očima bila je francuska spavaća soba s kraja 2001.: *Odiseje u svemiru* .Ono što u filmu nije bilo

razjašnjenog, poslije mi se žalio, jest da nije čovječanstvo otkrilo izvanzemaljski crni monolit, nego da je samo čovječanstvo bilo taj monolit .Nakon sati i sati hodanja tim bezvremenskim baroknim interijerom, tako mi je poslije rekao, tako je želio da se upamti ono što je tu proživio, ipak je uspio još ponešto prepoznati, premda ništa nije bilo na svome mjestu, svjetlo i miris zraka zamijenili su mjesta, miris livade stajao je na mjestu kreveta .Kada mu je iscrpljena duša gotovo zaspala, na stolu je, već zadnjim snagama, ugledao baš potpuno sijede ruže .Nije ih imao hrabrosti bilo što pitati .Stajale su u vazi i mirno gledale u pištolj koji je taman uperio prema njima .Očekivao je da će jednostavno priznati

Nekada davno sada

.Mrtvace su grabljama izbacili iz trulih drvenih sanduka i u njih nagurali trudnice, stare žene, nejaku djecu, pse, koški, guske, mačke, i brzo ih prekrili zemljom .Ali groblje je bilo malo, nije bilo mjesta za sve .Konji su naoštrenim potkovama već rezali zemlju, sjekli žive glave, drobili otkinute noge, bezumno jureći udarali čelima u teška crkvena zvona pred zapaljenim kućama .Mladi muškarci stajali su smijući se na vjetrometini, na kremasteru neba i zemlje, nudeći konjanicima svoja sočna tijela .Starci su polijevali ulje po sebi i palili se bakljama, mameći bijesne konjanike u pakao, no blistavi konji jurili su po njihovim očima kao po zaleđenom jezeru .Hladan vjetar puhao je konjima u sapi, vadio im zube, ali novi su zubi rasli, još veći, još zapjenjeniji .Voćnjaci su gorjeli, trešnje i kruške pištale su kroz svoju zmijsku kožu, zrak je pucao kao iz puške, zapaljeni oblaci blistali su jače od jutarnjeg sunca, svijetlo crni i svijetlo sivi .Žene skrivene u oblacima sada su gole padale s neba, nasmiješene, s veselom djecom na grudima, goreći u zraku poput papira .Ptice su nečujno ulijetale u šume i nestajale u beskrajnim zavjesama crnog zelenila

.Bijesni konjanici i ljudi zdrobljeni pod njihovim konjima slavili su istu ljubav, bili su slijepi od ljubavi, odgojeni

da vide samo ljubav, ljubav u svemu, najprije u zlu .U zlu je ljubav najsigurnija, savršeno zamaskirana i ušuškana, govorili su oni sebi, i šaptali jedni drugima prije spavanja jer su im tako stoljećima govorile njihove bake, isto su im ponavljali njihovi vračevi i svećenici .I dok su umirali, smiješeći se, šaptali su to sebi baš u daleke uši, ljubav se skriva, duboko u ljudima, gdje je nitko ne može naći, gdje je ni bog ne može naći jer ljudi od davnina postoje na zemlji zato i samo zato da skriju ljubav, da je čuvaju i zaštite od njezina kozmičkog predstavnika .Tajanstvena svijest, čudesne ideje i abnormalni osjećaji ne služe ljudima, oni su trik, zamka, a cijela ljudska povijest samo je paravan .Kada bog dođe, bit ćemo spremni, povući ćemo ga sa sobom u ponor, u provaliju prošlosti, i sve će početi iznova, potpuno drukčije, i bog će ubuduće poklanjati, a ne više krasti ljubav

.Nakon nekoliko sati ponovno vlada seoski mir, baš kao da se ništa nije dogodilo .Muškarci, smijući se, izlaze iz kukuruzišta, iz stabala, iz mrtve djece, iz svojih žena, iz tankih sjena na razvratnom tlu, klanjaju se, ljube majku crkvu, ljube njezine pripajane, zablaćene haljine, zahvaljuju joj .Ali žene odlaze, ne mogu više gledati tu trgovinu, izvlačenje profita, tu sramotu, taj stalni smijeh, zatvaraju se u kuće, gase prozore, gase vrata jer davno su shvatile, otkriće smisla prvi je znak propadanja .I one su ispunjene ljubavlju, toliko ponosne da ih ništa ne može pokolebiti, čak i dok smišljaju kako iskorijeniti baš sve muškarce ovog svijeta .Osim jednoga, postoji jedan, samo jedan .Seranoga, najvoljeniji, koji je došao .Svaka krv teče iz neke rane, srce je najveća rana

.Kada je nakon nekoliko godina tim područjem prolazio svećenik-pustolov, zapisaо je u svoj dnevnik – *Mještani mi rekoše da su u susjednom selu divovski bijeli vukovi prije nekoliko dana masakrirali petnaest obitelji i sahranili ih u*

zajedničkoj grobnici, rasporedili su ih u jami po srodstvu i uzrastu, pazeći i na takve pojedinosti kao što su boja kose i očiju, čak im ni kosti nisu razbacali, nego su pazili da skrivaju lijepu priču. Zatrpani su jamu zemljom, još živim zećevima i gustim granjem. Nitko nije znao koja je bila uloga zečeva

Seranoga

.Ja sam opisao taj starinski pokolj, rekao mi je Seranoga, smijući se .Kao zgnječenu trešnju, rekao mi je .Objavila ga je pod svojim imenom, imala je ime, ta francuska spisateljica, ali ja sam joj opis stavio u glavu, kresnuo sam šibicom i gledao kako tiho gori u špilji njezina uma .Uzela je malo žeravice, napravila novu vetricu, novi opis, preradila je moje zgnječene trešnje, sve s Bogom i ljubavlju je odbacila, mislila je da je to kič, govorio je Seranoga, meni, maloj Marinche .No, ja, taj Seranoga, čije je pjesme i općenite misli lako naći baš u svačkoj glavi, danas svi ljudi imaju glave, usprkos tome, nekoć, možda i ne tako davno, zarađivao sam za život tako što sam stanovao u hotelu, uz rijeku, na rubu grada, naizgled baš romantičnom, gotovo zaljubljenom u nešto mrtvo, i jednostavno živio uokolo, u susjedstvu, pred očima poznatih mi ljudi, kako bi me vidjeli i u tome nalazili neko dobro za sebe .Netko je u tome možda vido bio baš prigodu za podvalu, rekao mi je nasmiješeni Seranoga, ili čak za lijep profit jer mi je netko takav ili netko potpuno drugi, plaćao da budem samo čovjek iz susjedstva .Ležao bih ili sjedio u svojoj trošnoj, od samoće uvenuloj, ali ipak ugodnoj sobi, u prostoru koji je ponekad i veći od arhitektonskog volumena koji zovemo soba, s trošnim zidovima presvućenima oronulim tapetama

sitnog života, slušao ploče na prastarom, golemom, ali do blistavog ljetnog dana uglačanom gramofonu, operne arije, sonate i simfonije, avangardnu klasiku, naročito Luciera i onog nepojmljivog Stockhausen, gledao kroz prozor u druge masivne palače i prašumu koja se, polako se približavajući, goropadila i istovremeno raspada u blatnjavoj vodi, pušio loše cigare, odlazio u trgovinu po alkohol i limenke tune s povrćem, micao se s puta ljudima s pištoljima i puškama, skrivaо se u haustorima dok ne prođe pljusak, dok ne zamakne neka ljepotica, dok ne splasne eksplozija .Ponekad bih mislio da sam mrtav, ali svi su mi se drugi smiješili i razuvjeravali me, rugajući mi se, smijući se, izgledajući baš glupo, ipak se smijući .Ali živio sam u tom hotelu, to smo svi priznavali, rekao mi je Seranoga, smiješeći se vlastitim riječima, premda je to gotovo nemoguće .Vidio sam bijelo nebo, rekao sam im da ne možeš vidjeti bijelo nebo, ako si živ čovjek .Čak i ovdje, usred gotovo prašume, usred Venecije umotane u ljepljivu foliju, jednako kao i možda usred amsterdamskog Herengracha, nebo bi trebalo biti baš plavo, barem svijetloplavo, tamnosivo, uvečer možda ponegdje crveno ili ljubičasto, oko guze i gaćica, u redu, ponekad i crno, no nikako bijelo, ali govore mi da je ovo možda potpuno suvremen svijet, da droge i klima, amnestije, anestezije, epidemije, cjepiva, filmovi, čak i obična klima, ako je umjereno tropска ili samo suviše čudna, čak i blago povišena ljubav, da svašta rade životom čovjeku .Ali ja se nisam drogirao, govorio mi je Seranoga, približivši mi se kao da mi miriše kosu, nisam bespoštедno živio, nisam svako jutro najprije pola sata dušboko disao i meditirao, nisam bio u sekti i nisam dovodio djevice u krevet, naročito ni u što nisam vjerovao, ali svi su vjerovali da se sa mnom nešto zbiva, da šmrčem onog najtanjeg boga, da držim vraka u krletki, da radim za tajne službe, za Crkvu, za Hollywood, da čitam tajne knjige, svi

su vjerovali umjesto mene i tvrdili da naročito gajim ta svoja čudna uvjerenja .I, zaista, baš priznajem, imao sam fotoaparat koji je možda bio čudan, stalno sam ga nosio sa sobom, pištao je i skvičao poput ucviljene životinje, no ipak je pravio, ni sam ne znam kako, možda nekakve fotografije koje su bile žive, ako ta riječ više nešto znači jer danas je sve živo, i slike, i zvukovi, i strojevi, i algoritmi, i klupe, i oblaci, i ideje, i novac, i vrijeme, i smrt je danas živa .Snimio bih neku blago šumeću djevojku, govorio mi je Seranoga, primjerice samo njezino lice, odozgo, možda sa stabla ili odozdo, ne znam, s mokrog poda, ili bih snimio samo njezin parfem, a na fotografiji bi sve to oživjelo, pričalo bi, micalo se poput nekakve žitke mase s malim nožicama, poput oživljenih drevnih predaka, pretvaralo se u neprekidnu struju slika i prizora iz povijesti, kao da se na neki umjetan način sav nepojmljiv sadržaj neba u jednom trenu izlio u naš svijet .Neki pričaju da sam baš na taj način i sam stvarao pjesme i slao ih u prošlost, izlijevao ih ljudima u njihovu svijest, mijesao svoje pjesme s njihovom sviješću, koja se i sama stalno mijenjala i mučila, povezujući se sa svim svijestima koje su ikad živjele .Snimio bih nešto, pričaju oni, a to bi se pretvorilo u pjesmu, u kap koju bi isplakala nečija udaljena svijest .Tim sam djevojkama poslije plaćao da me odvedu najčešće u svoje kuće, da tamo plačem i nećime si diram mozak uz njihove pljesnive zidove, predivne polusrušene hodnike, smrdljive kuhinje, krumpire u podrumima, razbijene prozore, ofucane fotelje, skršene krevete i olinjale tepihe .Provlačio sam se baš hodnicima njihovih kuća koji su možda vodili prema drugim hodnicima, osluškivao sam, ponekad tragaо, ponekad samo slijedio mirise i sjene, slagao u mašti prepreke, upozorenja, znakove, tražio u svim znakovima osobito neku grešku, trag, urotu .I smijao sam se jer smijeh je za mene bilo najdraže sredstvo rada, moj mikrofon,

možda i moj teleskop .Nisam špijunirao te ljude, nisu mi baš ništa značile njihove obiteljske tajne, nego sam slijedio njihov otpad, njihovo raspadanje .Tu se, bio sam siguran, možda skrivala svojevrsna budućnost .Ljudi nikada ne znaju što im se događa, i potpuno je nevažno što osjećaju, što misle, čak i što skrivaju jer sve je to možda samo dizanje buke, nikoga ne zanima njihova tajna .Mnogo je važnije što ostavljaju iza sebe, nakon što su večerali, nakon što su se i ne znajući baš poseksali, nakon što su zašutjeli, nakon što su se posrali, nakon što su otišli, nakon što su sve zaboravili, naročito nakon što su možda legli u grob .Smrt je prebrza, tren između dviju filmskih sličica, no raspadanje onoga što ostaje, naročito duše, riječi i osjećaja, to uopće nije nemoguće, traje baš godinama i desetljećima

"Očajnički vam treba
osjećaj luksuza,
osjećaj sveopće kvalitete,
naročito dojam,
makar iluzoran..."

Seranoga

.Kada je prije nekog vremena moj psihijatar shvatio o kakvom je možda nesretnom slučaju riječ, kada mu je napokon vjerojatno postalo jasno koja me bakterija razila jer, po njegovu stručnom mišljenju, ljudsku svijest uzrokuju bakterije, ne brinite, svijest je samo trajna upala mozga, govorio bi mi, ne otkrivši mi detalje svoje hipoteze, prepisao mi je boravak u basnoslovno luksuznoj kući u Švicarskoj koja je srećom u tom trenutku bila raspoloživa, a troškove je pokrivalo moje, meni nepoznato, međunarodno zdravstveno osiguranje .Što da radim u tom dvorcu, pitao sam ga vjerojatno .Ništa, uživajte, naročito uživajte u luksuzu, očajnički vam treba osjećaj luksuza, osjećaj sveopće kvalitete, naročito dojam, makar iluzoran, da je sve oko vas vrijedno, skupocjeno, predivno, majstorski napravljeno, da i sami pripadate naročito takvom okolišu .Javite mi se za šest mjeseci .Kad sam mu se javio, odmah je shvatio da nisam bolje, pa mi je prepisao jaču dozu: venecijansku palaču iz 17. stoljeća, četiri kata, samo za mene, posluga, psi, mačke, keramika, pozlata, mramorna stubišta, sendvići od dimljena lososa i kavijara na srebrnim tanjurićima, kilometri kristalnih lustera, pomična zrcala i tajni paravani, intrige i šaputanja, džepni Versailles .Svaki put kada bih se nakon šetnje vratio u palaču, izgledala je

drukčije, sobe bi bile možda prerazmještene ili samo drukčije počešljane, naročito ne bih uspijevao naći sobu u kojoj spavam, zvao bih poslugu, vikao bih na sav glas, a iskusni bi se muškarci i žene čudili, ali pristojno, i pomagali bi mi, vodili me držeći me za ruku kao malo dijete i govorili ovo je ovo, ono je ono, hodnik, tepih, vidite, vrata, kvaka, tepih, krevet, vrata, čaša, vidite, nož, naranča, spavaćica, tople sise, pička, želite li možda najprije malo kakati ili baš naročito želite topli čaj .Zamislite da je ova soba trešnja, a ona da je kruška, govorili bi mi, a kupaona da je livada, ne brinite, tako smo i mi memorirali ovaj voćnjak .Nisam od toga htio stvarati problem, kao što sam vjerojatno potpuno pogriješio s kućom u Švicarskoj, kojoj možda nikad nisam potpuno povjerovao .No jednog me dana nazvao psihi-jatar i rekao da moje zdravstveno osiguranje ili možda netko drugi, više ne može podnositи мој boravak u palači i da smjesta moram napustiti zgradu jer u nju stiže neki drugi pacijent, kojega ni za živu glavu ne smijem sresti, pazite, ako ga i sretnete, nikako ga ne smijete pogledati u oči, razumijete li me, rekao mi je

.Lutao sam Venecijom jer sam je nekako zavolio gledajući je gotovo izdaleka, kroz svoje duge, potpuno prozirne oči .Iza golemih prozora bila je ljepša nego na ulicama i blatnjavim kanalima, ali neka me, vjerojatno tuđa strast i dalje držala u tome gradu .Jednog dana, dok sam sjedio naslonjen na nekog možda mramornog lava, prišao mi je muškarac u sivom poslovnom odijelu i rekao da za mene ima ponudu koja se ne odbija .Nisam ga odmah razumio jer sam zaboravio uključiti Marinche, aplikaciju za prevođenje, mislio sam da mi nudi neki naročito povoljan turistički obilazak .No pokazalo se da je rekao nešto drugo .Ovo je adresa hotela ljubavi, možda je vaš posao da živite u sobi 23, imate zaista lijepo madeže nad usnom .I to je sve, upitao sam ga, kao što bi ga svatko upitao .Da,